

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt VII. Memoratum Diploma breuiter expensum. Pax inter Caesarem ac Galliae Regem. Iterumque à Pontifice indictum Concilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1544- pita in Diplomate postea exposita; imponiturque, de duobus generatim rationem habendam. Alterum, ut charitas simul ac propensio pro se geratur in expetendo Caroli bono; simul etiam efficacia, & animorum constantia, in offensione Dei Sedisque Apostolicae minimè toleranda. Alterum, ut ea scribendi forma adhiberetur, qua Caesarem in responsione cogeret aperire, quid in animo haberet sibi in futuro Conuentu gerendum. Quin conscriptum comperio alterum literarum exemplar minacius & acerbius, quod postea prudenti consilio temperatum. Quippe animaduersum, ubi Sacerdotes adacti conscientia in summum aliquem Principem accris inuehuntur, cautionem esse vel maximè religiosam, si sese intra fines solius necessitatis cohibeant; ita ut is deprehendere neuiquam possit vel in immodico ardore iram laruatam pietate, vel in modica reuerentia affectatam ostentationem potestatis pro obseruantia ineluctabilis obligationis. Secus enim ea Sacerdotum increpatione haud reuerenter excipitur tamquam religiosa; sed odio habetur tamquam commotio, ac tandem conculcatur tamquam elatio.

CAPVT VII.

Memoratum Diploma breuiter expensum. Pax inter Caesarem et Galliae Regem. Iterumque à Pontifice indictum Concilium.

HOc Diploma perlatum est ad Caesarem à Dauide Oedatio Brixienti, qui Paulo à Cubiculis. Eidem etiam à Caesare responsio reddita per grauem simul ac remissam dicendi formam, negatis generatim accusationibus, sed omisâ molestâ ac libricâ ipsarum agitatione. Quod non prius nobis compertum, quam per hos postremos menses alterius Davidis eiusdem familiae operâ, qui & Commentarios etiam communicauit. Responsio itaque Hispanice scripta huiusmodi fuit: *Caesarem, habitâ ratione maximi grauisimiq; momenti verborum ac rerum, quae in memorato Diplomate continebantur, tantâq; iacturae periculi, cui auctoritas dignitasq; Caesarea, ac sui nominis existimatio exponebatur, reponere, se ad omnia responsurum in tempore, opportunitate, ac loco, quò tunc declararet, ostenderetq; admodum serio, se nec fuisse, nec praebuisse occasionem ullam incommodis qua contigerant Christianae Reipublicae; quin impendisse semper omnem operam, tam in se quam in ceteris, ut illis occurreret, ac mederetur, prout probi Caesaris munus & auctoritas, ac dignitas Caesarica postulabat, pariterq; et Catholicum Principem decebat, eaque ratione quae sibi conueniret in eo quod spectat ad sanctam Sedem. Quod si vnusquisque idem pro suo gradu, statu,*

et conditione perfecisset, haud euentura fuisse illa incommoda, in quibus tunc Republica Christiana versabatur: idq. à Caesare adeo comprobatum iri, ut culpa in eos recideret, qui id merebantur, ac veritas errorem omnem, insimulationem & calumniam eximeret. Ita Pontificiis literis responsum. De reliquo, citra perturbationem animi hoc Diploma Caesar excepit; quippe qui ante Pontificias literas ea quæ iam ipse Protestantibus indullerat, ex se damnauerat. Illis tamen occultandas curauit; & ægrè tulit, eorum exemplaria circumferri. At Pontifex, qui ad auertendam à Christiana Republica indignam existimationem de tam turpi in eius Capite conuiuentia, Diplomatis vulgationem permiserat, respondit, id Caesari potius gratum esse debere, tamquam excusationem legitimam reuocandi promissa, sibi ab aliis extorta, dum ea cerneret à Christi Vicario data. Verumtamen & eius ministri, æquo animo passi, conscriptas fuisse literas de Spirensi decreto, quod solâ necessitate excusabant, conqueri haud postea desistere, eas literas ab Episcopo Cauensi delatas in Germaniam fuisse ad cunctos Principes Catholicos, quas hæretici cum probrosis commentariis typis impressere; & Caesar exostulabat, præcipue de illis vocibus, *vocauimus, & non erat qui audiret; venimus, & non erat vir*: si ceteri Tridentum non acceperant, eò missum à se fuisse Mendozam; neque se, neque Ferdinandum Regem præstolatos vocantem, sed perpetuis postulationibus iam annos plurimos ad hoc opus sacrosanctum extimulasse Pontifices. Ad ea responsum. Præcedentibus postulatis haud effecta postmodum respondisse: Oratorem vnum satis non esse celebrando Concilio, sed opus esse Præsulibus, quorum aduentus eum à Caesare ac Ferdinando penderet, appositas voces satis superque veras esse. Ultra querimonias Caesar haud progressus, nihil Pontifici rescripsit; ne vel defensione reuerentiam offenderet, vel errati confessione, emendationisque promissione Protestantium animos haud opportunè commoueret. De reliquo nullum edidit argumentum infixi suo animo aculei; quippe qui indecorum sibi non ducebat, reprehendi se ab eo, qui tanto se minor esset ex humanæ potentie mentione, ut obsequium recordiæ verti non posset; tantoque se maior ad mensuram diuinitus collatæ potestatis, ut despectus non magnanimitati, sed impietati planè tribueretur.

Hæretici spe primò exultare, præfagientes, à Carolo, quò potentiore, eò magis quàm ab Henrico in Pastoris virgam recalcitrandum; adeoque sibi polliceri ab eo maiora contumaciæ initia contra Paulum, quàm ab hoc ad primas castigationes contra Clementem. Deinde

a Ex duobus Epistolis, altera ab Augustano Cardinali Vornatiâ ad Farnesium, 21. Martij 1545. ubi refertur discretario cum Granuellano: altera Farnesi, in responsum ad illum, 5. Aprilis, vnaque infra citanda.
b Epist. Fabij Mignanelli, Nuntij apud Ferdinandum Vornatiâ 9. Aprilis 1545. ad Farnesium; in Commentariis Cernitorum.

Trid.

1544.

Deinde, ubi cognouere, Cæsarem non modò in Romanæ Sedis uerentia perstritisse, sed eidem obtemperasse, à profanis decretis Spretibus recedentem, uti exponemus; illa gestientium exultatio in fremitus: agerrimè tolerantés erectum illud Pontificiæ auctoritati trophæum; conati sunt ipsum atrocibus execrationibus, ignominiosisque commentariis deturpare. Nec equidem dissimulabimus, quod Caluinus obiecit, veri specie subdolè faciatum, ac mirificè idoneum ad aperiendum sibi aditum in animos etiam Catholicorum; cum alia obiecta vel primo aspectu nequitiam uanitatèque palàm faciant, vel facillè Fidei clypeo retundantur. Quam Paulus, ait ille, conscientia suæ se aduersari censebat, si uicissim indulgentiam Heli erga liberos imitaretur erga Cæsarem, cum tantà ueretur indulgentiâ in filios à se uerè progenitos? Argumentum enim uerè quàm validum vulgi leuitati, tam inane cordatorum hominum intelligentiæ. Quòd ergo Princeps nimia in aliquem propensione se trahi sinat, ex eo perperam ager, si eadem non ueretur quemlibet, nec libram uirgamque Iustitiæ abiiciat cum Reipublice clade? Quàm pessimè cum hominibus ageretur, si quilibet Regem, ut in aliqua causa, & cum aliquo ex subditis deficiat ab officij mensura, ita in omnibus, & cum omnibus ab eo deficeret? Quicumque Theodosius, euaderet Wencislaus; quæcumque benè constituta Spuria migraret in effrenatam Babiloniam. Numquid eò quòd Dami aduiterium homicidiumque patrauerat, uituperandus esset, nisi quilibet adulteria homicidiaque permitteret? Præterquam quòd quænam collatio esse potest inter hæc duo mala, Nimiùm in suos Fœderis affici; & parum de Religione laborare? eos, ut postea factum est, duabus urbibus ditare; & hanc permittere præcipitem agere per uniuersam Germaniam? suis plus æquo blandiri cum aliquo demerito uenerationis in Pontificiam sanctitatem, & conuicere Carolo V. Orbis Catholici potioribus Prouinciis imperitanti, præterquam in illius Samsonis casu seruitute dilecti Deo populi sub Philistinæ Quænam, inquam, collatio erat inter hæc mala, ut imbecillitati teri succumbendi, horrorem expelleret in alterum præcipitandum. Profectò uti Paulus in altero laudem consecutus non est, ita in hoc ipsum illius uirtutem in altero illustriorem reddidit; cum inde deprehendatur, uehementem in suos amorem ab honesto Reipublicæ ac Religionis studio superatum fuisse. Vnde neque unquam timuit quemcumque Principum ab alienare à se, ac rursus resistendi nec inclinauit animum, eorum ut quempiam in amicitiam traheret, iusto effusius indulgendo, ubi cognouit, eorum gesta seuerè

stulata vel pietati Ecclesiæ noxia, vel Christianæ Reipublicæ indemnitati discrepantia. Id verò fateri cogetur, quicumque rerum ab eo gestarum seriem sincerè dispiciat. 1544.

3 Si longus ordo priorum Pontificum spectetur, nemo fuit illo solertior in Apostolica Sede tuenda; nemo Aulae mores adeò restauravit; nemo Senatui Patribus adeò conspicuis auxit; nemo tot sumptibus arma promouit in hostes Fidei; nemo constantius sese abstinuit ab iis bellis suscipiendis, in quibus sanguis Catholicus profunderetur, nisi quando contumaces suæ propriæ ditionis ad obsequium cogere necesse habuit: nec tenerrima animi affectio, quæ duos sibi charissimos nepotes complectebatur, effecit in eo, ne, quamuis senio confectus, longè à se alterum diutius variis itineribus obiuiceret, alterum belli periculis pro Republica ac Religione deuoueret. Equidem haud affirmauero, expletam idcirco ab eo mensuram perfecti Pontificis: sed hoc ipsum summa laus est tam Diuini Principatus, nimirum Principem constitui debitorem cuiusdam adeò præcelsæ virtutis, ut eius æmulis numquam non supersit accusatiōnis locus, etiam in eos Pontifices, de quibus cogantur confiteri ea omnia egregiè gesta quæ recensui, & quæ profanis Principibus gloriam perennem conciliare potuissent eximia probitatis. Sed nos narrationis series reuocat.

4 Concessa Dei beneficio Catholicis pax planiorem Concilio viam aperuit. Classis Turcica^a consumpto Vere, per maiora Confœderati incommoda quàm emolumenta libenter in Orientem regressa est, Etruscæ & Neapolitanæ orâ vexatâ. Franciscus nonnulla in Belgio adeptus erat, & in Italia Cerasolâ positus. Inde breuibus inducis initis, tota belli moles citra Alpes persisterat. Cæsar ex altera parte non modò Cliensi Duci debellato & captiuo Geltriam ademerat, cumque adegerat, uti nuptiis partibusque Gallicis renuntiaret; sed etiam ope Regis Henrici Galliam inuaserat, & aliquot illius arcibus expugnatis, arma ac trepidationem ad vsque Lutetiæ mœnia circumtulerat. ^b Tunc amborum animi se vicissim ad pacem flexerunt, fatis iam vtrimque ostentatâ per mutuas aliquas victorias bellicâ virtute ac potentiâ, & ademptâ per experimentum vtrique spe plenæ victoriæ.

5 Itaque nullo alio, nisi Eleonorâ sorore Caroli & Francisci coniuge interprete, ambo conuenere: 17. Septembris Crespini, ^d Vti Rex magnâ militum vi Cæsari opem ferret in bello Turcico, atque vt concordibus animis in reliquis Religionis negotiis sese gererent: Quæ fuerant occupata, vtrimque restituerentur: Vt Aurelianensi

Pars I.

N n n

Duci

^a Belarius in fine lib. 23.

^b Belarius in principio lib. 24.

^c Non 24. vt dicit Suanus.

^d In his recensendis Capitulis variant & errant Historici.

1544.

Duci desponderet Cæsar vel filiam, Belgio ac Burgundiæ Com-
tatu dotandam, quæ ad Carolum ex auix hereditate deueniret,
vel fratris filiam, traditâ per ius beneficiarium Mediolanensi diti-
ne, sed Mediolani Cremonæque arcibus sibi retentis, usque ad vni-
lem ex eo coniugio sobolem; quo tempore Gallix Rex sibi que-
que retineret arces eorum locorum, quæ ab ipso per eamdem pa-
cem Duci Sabaudix reddenda erant: & vti paucos intra menses
aperiret Cæsar, vtrum ex connubiis mallet. Vtriusque denique par-
tis amici vtrimque in ea pacificatione nominati, ac primo loco Ro-
manus Pontifex.

Has breues narrationes, quamquam ab argumento meo alienas,
interdum infero; cum sic existimem, quemadmodum vt recte
discernantur characteres, rectè quoque discerni ipsam paginam in
qua disponuntur oportet; ita non posse luculenter proponi res si-
ceræ statum in Orbe Christiano, nisi profana pariter exponatur, qua-
si tabula, in qua pingitur hæc imago. Pontifex acceptis concordix
nuntiis, * & per omnes Christianas Prouincias publicè Deo gratias
agendas curauit, & ipse Romæ solennibus supplicationibus eas reue-
rosè persoluit. Tum gratulaturus vtrique Principum, Nuntios mis-
sit, ad Cæsarem quidem Ioannem Franciscum Sfondratum, Archie-
piscopum Amalphitanum, qui paucos post menses in sacra Purpu-
ra eluxit, ac priùs in statu coniugali filium genuerat, qui postea in Pe-
tri Sede Gregorius XIV. est appellatus, vt qui peculiaris Nuntij no-
mine proximum Conuentum Spirenses adierat, vnde rerum e-
gendarum apprimè peritus, poterat officio vrbauitatis negotium
subnectere. Ad Regem verò Gallix Dandinum misit, qui sibi à de-
cretis erat, & paucis antè annis Nuntij munere functus ad illud ip-
sum perficiendum, quod tunc gratulaturus legabatur.

* Diarium
Mignanelli
in præludis
Conclij;
quod Dia-
rium est a-
pud Burghes-
ios.

* Non 24.
in quo Sua-
uis aberrat.

Nouo etiam Diplomate die 19. Nouembris edito Concilium
indixit, inchoandum 15. Martij, quæ dies eo anno in quartam se-
lennis Ieiunij Dominicam, diem lætitiæ nuntiam, incidit. Alteram
etiam eadem die vulgavit, quo declarabatur, quocumque modo Pe-
tri Sedes vacasset, nouam Pontificis electionem à Vaticani Senato-
ribus Romæ habendam, cum aliis quibusdam cautionibus, quæ
hîc referre nihil attinet.

Mira quidem sunt quæ noster historicus hîc narrat, & quæ com-
miserit de hac Synodi conuocatione. Affirmat in primis, duas
Principes, cum apud se statuisent veracem Religionem sustinere,
vnâ conuenisse de Concilio postulando, *procurandâq; Romana Curia
emendatione, à qua cuncta disidia dimanant.*

Huius

Huius rei nihil habetur in eorum pactionibus, & apud probos historicos ne verbum quidem. Quin certum est, cum vterque Principum haberet in animo, suppetias à Pontifice petere, ut reipsa peterunt, alter in Britannum adhuc multa Gallia loca occupantem, alter in Turcas ac Protestantes, non potuisse inter eos conuenire, id quod Pontifici foret iniurium.

8 Addit, Pontificem haud perterritum ob huiusmodi pactiones effragitandi Concilij; quippe certum, in Concilio rem eum exitum habituram, ut ipsius auctoritas amplior fieret. Quem sane terrorem potuisset incurere Pontifici Concilij postulatio? cum ipse illo bis indicto, & vrbe ab omnibus comprobata, diu ibi detinisset Legatos suos, ac postea Synodum non sponte retardasset, sed quod Principes suarum ditionum Praefules non misissent; & cum in euulgatis proximè literis, quibus Cæsarem hortabatur, ne Edictum Spirense Ecclesiae noxium exequeretur, nihil aliud nisi Concilium illi proposuisset?

Pergit affirmare, Animaduertas à Paulo temporis angustias à se praestituti, quo Episcopi eò conuenturi erant è longinquis locis; sed eidem placuisse Synodum à paucis inchoandam, qui futuri essent Itali, sibi suæque Aulae addicti, & ab eo sollicitati, cum *initio agendum esset de modo procedendi, à quo reliqua omnia postea pendebant.* An Indis hic homo scripsit historiam, an nobis, qui probè nouimus, quatuor ex quinque partibus Praefulum Italicorum degere in ditionibus vel Caroli, vel Principum Cæsaris clientum, ut in Cisalpina ditione, in Florentina, in Senensi, in Lucensi, ceterisque huiusmodi; at verò Pontificis clientes esse paucissimos? Huc adde, multos ex Germanis Episcopis viciniore esse Tridento, qui non minus quàm Itali solliciti vili erant in praeterita Synodi conuocatione. Quid verò? Si Pontifex hac agendi arte uti volebat, cur Legatis primà vice demandauit, ne priùs Concilio darent initium, quàm Episcopi frequentes adessent? Nónne fuisset satius, huiusce rei gratià certum sibi reddere *procedendi modum, à quo reliqua omnia pendebant, & illud inchoare per eos paucos sibi fideles,* quos tunc, ut Suauis affirmat, eò festinè compulerat? Quonam autem consilio Granuellanus (si fides habeatur Suauianæ de eo narrationi) Legatos tunc urgebat, ut pauci illi Pontificis studiosi Concilium auspiciarentur, agitarentque rem maximè suspectam ac ponderosam, hoc est morum emendationem? Sed certissimum argumentum delibemus, quod experientia depromit. Cur si Pontificis animus eò spectabat, Legatos iussit in sextum adhuc mensem Concilij primordia

1544.

differre, nimirum vsque ad 13. Decembris, expectatâ Praesulum Transmontanorum condecente frequentia; adeo vt in prima illa Sessione, meris caeremoniis destinata, multoque magis in subsequenti vbi opus inceptum, numerarentur longè plures Episcopi, pluresque Theologi, seu familiae clientelâ, seu Diocesis loco, profanis Principibus quàm Pontifici subiecti?

Insuper ait Suauis, molestum accidisse Caesari, sponte indictum à Paulo Concilium; cum ipse cuperet tam ad sui nominis famam, quàm ad facilius excitandos Antistites Germaniæ, vt rem caperent, se potissimum Concilij auctorem agnosci: sed Pontificem prauertisse, propterea quod vbi ex alterius postulato Synodum conuocasset, id coactus agere videri potuerat, cum existimationis suæ detrimento.

* Epistola
Legatorum
Tridentini ad
Farnesium,
9. Aprilis
1545.

Habuisse Caesarem in votis, vt à Germanis ipse crederetur auctor tam ingentis boni, adeo verum est, vt in Conuentu postea Wormatiensi eius administri iactauerint, illius operâ non modo Pontificem, sed etiam Galliae Regem ad id adductum: quamquam ab his discrepent, quæ per suum Oratorem Gallus Pontifici significauerat. At in eo consilium Caesaris erat, captare sibi illius genis beneuolentiam, non obtinere consensum: siquidem nec opus erat industriâ, vt Germani Catholici Tridenti Synodum amplecterentur, quippe qui iam illi consenserant in penultimo Spirensi Conuentu, ac deinde in Norimbergensi; nec spes aderat, hæreticos consensuros Concilio cui Pontifex præsideret.

Sed omittamus argumentis eruere falsitatem, animorum arcana calumniantem; atque ea quæ magis sub sensum cadunt in rebus publicè gestis, manu tangamus. Tantum aberrat à vero Suauis narratio, vt satis constet, tam Gallos quàm Caesareos, impatientes moræ, Pontifici patefecisse, vt Concilium cogeretur: quod à hoc Suauem latebat, quando opposito pro certo sumpto suas in eo fabulas extruxit, oportebat memorem esse documenti, quod Poëta tradi solet ad conciliandam sibi fidem, præcipientis, ne quæ recentis gesta sunt, sibi desumant suis concinnanda mendaciis; hæc enim in huiusmodi euentis magnum discrimen incurrunt, ne aliquo argumento inopinato fabulatoribus refellantur: contra verò in rebus antiquioribus, modò non repugnetur historiæ, multa superaddita possunt citra periculum ne manifestò redarguantur mendaci.

Itaq; cum veritate pugnare Suauis narrationem, patet primò quidem ex Francisci literis, datis 28. Octobris, ad Oratorem suum Romæ degentem, quibus iubebatur Pontificem rogare, & vt secum fer-

das sanciret in Regem Britannia; & uti sua impenderet hortamenta, quibus Cæsarem in eandem societatem traheret. Cumque exploratum esset, rem feliciter gestum iri, potissime si à cunctis reliquis Christianis pax iniiretur, ad quam plurimum conducturum ambo Principes existimauerant Concilium, ipsis comprobantibus Tridenti celebrandum; idcirco Pontificem à se orari, ut in præsentia suspensione sublata ipsum tres intra menses conuocaret. Nec eam Regis petitionem celauit Pontifex, quasi cupidus ostentandi, se illius auctorem minime rogatum haberi: quin eam legendam protulit Senati 7. Nouembris, ut est in Senatus Actis; & post 12. dies suspensionem sustulit. Et vsque aded nullà vsus est arte præscribendi temporis Transmontanis angusti, ac suis dumtaxat accomodi, ut vnus mensis moram adiecerit spatio quod Gallus expetierat.

Eadem à Cæsarianis voluntas exposita Pontifici. Et Granuellanus Poggio Nuntio dixerat post aduentum Sfondrati, sapienter acturum Pontificem, si nouis postulationibus haud expectatis Concilij suspensionem amoueret. Poggius verò id ad Farnesium scripsit 8. Nouembris, vnde responsum ab eo, post relata in duplicem Senatum vtriusque Principis sensa, a decretam fuisse eà die Concilij conuocationem.

11 Progreditur Suauis: Nihil à Cæsare prætermisum, vnde ipse quidem auctor præcipuus, Pontifex verò adiutor videretur; ac proinde missos ab eodem Oratores, qui cunctos Principes inuitarent, perinde ac si opus illud suum extitisset. Quæ iniquior obtrectatio? Si Carolus se remissius gessisset, affirmasset illicò Suauis, eum offensum anticipatione Pontificis, declinasse Concilium: nunc cum in eo promouendo ardentem videt, id astu factum affirmat, quò se auctorem, Pontificem adiutorem ostenderet. Quemadmodum cibus omnis in ventre serpentis in venenum abit; ita quodcumque opus in maligni hominis animo in vituperationem migrat. Quò quispiam molossorum custodem caueat morsus, satis est furem non esse; sed à rabidorum canum dentibus nulla innocentia tuta. Postremò, si studebat Cæsar (ut proculdubio studuit) se illius operis auctorem ostentare, adeoque sibi fuisse à Pontifice satisfactum per eam promulgationem, quasi à se efflagitatum; quo pacto hinc audet Suauis affirmare, Cæsarem ob illius offensionem tribus Hispanis prohibuisse, ne Purpuram susciperent, quam ipso postulante illis Paulus^b impertierat? Perinde quasi prohibitionis illius causa latuerit; videlicet ob prætermisum c Petrum Paceco, Giennensem Antistitem, à Cæsare impensissimè commendatum. Verum permissum

a Literæ Farnesij ad Poggium, 29. Nouembris 1544.

b 10. Decembris 1544. ut in Actis Consistor. c Adrianus lib. 5. & indicatur ab Epistola Augustani Cardin. ad Farnesij V. Vor. maris, 21. Martij 1545

1545.
 a Apparet
 ex variis lo-
 cis Actor.
 Confistor.
 b 16. De-
 cembriis
 1545. vt
 in Actis
 Confistor.

postea reliquis, vti insignia Purpuratorum fusciperent: ^a nec ut multo post collata Paceo Purpura, ac satisfactum Casari, pro suo tempore ^b narrabitur. Sicut autem ingentis est audacia, calumnianti sua commenta pro veris assumere, ita ingentis est pondus redarguenti, ea commentitia & veritatis inania demonstrare, cum Lydius aliquis lapis haud nobis suppetat, qui, vt aurum, perinde verum dictum a falso distinguat, quod quasi conditionis humanæ felicitatem declamatores ac Poetæ nobis augurantur; sed beneficia parens Natura, quæ nobis illud denegauit, & Philosophi naturæ canorum conscij, futurum fuisse miseriam arbitrantur.

CAPVT VIII

Legatorum electio: eorum accessus Tridentum, & Casarei Oratores.

Paulus senio morbisque confectus, imparem se tolerando frigidiori Alpini cæli sentiebat: decreuit ergo Legatos eò destinare, non solum solennia Synodi primordia (vbi bis aliàs secum statuerat) auspicaturos; sed ad Fidei decreta, emendationisque leges progressuros: habens etiam in animo eò ipse tunc demum accedere, si vrgenti necessitate cogeretur. Propterea ternos exempli Purpuratorum ordine seligendos putauit, nec suspectos Principibus, & probitate prudentiæque spectabiles. Nominauit ex Episcopis Ioannem Mariam Montanum, ^b Antistitem Prænestinum, qui ad Pontificiam Tiarā creditus est ductu virtutis accedere, donec reipsa non peruenit; Marcellum Ceruinum, cui contigit collegam subsequi in Principatu, sed antecedere in existimatione posterorum; & Reginaldum Polum, qui in iisdem Comitibus, quibus Montanus Pontifex renuntiatus est, proximè fuit in pluribus suffragationibus, vt ipse renuntiaretur. Vnde liquet, delectos à Paulo Concilij Duces quot Legatos, totidem existimatione quidem, ^c in prima

b 6. Februarij, in Actis Confistor.

c In prima edimone Lōdineusi oppositum dicitur: sed ex contextu apparet, erratum fuisse ab impressore; vt postea correctum est in cunctis reliquis impressionibus.

Neque hinc obliuiscitur Suauis, inter varios laudum flores calumnix vepres implicare. Ait quippe, Montanum fuisse delectum, quod exploratum erat, non potiorē conscientix rationem, quam fidelitatis erga Dominos eum habiturum. ^c Perinde, quasi vbi Pontifex huiusmodi temperaturæ homines ad hoc muneris quæritisset, duos Montano collegas adiunxisset integritatis tam irreprehensibilis, vt ne ipsius quidem Suauis mordacitas eam ausit impetere. Nihilquam verò legimus, ita Montanum audiisse, vt per insidiosam fidelitatis